

Mihailo Kandić**CRTEŽI 12 UMETNIKA**

Moderna galerija, septembar – novembar 2005.

U vremenima postmodernizma, kada se počela gubiti uobičajena podela na vrste umetnosti, kada je likovno delo moglo biti sve čemu se može dati značenje umetničkog, kada je dakle postala deplasirana podela na crtež, sliku, skulpturu i grafiku, evo izložbe koja revitalizuje dobre stare podele. Elem, izložba 12 umetnika (verovatno međunarodna, ali nema podataka o učesnicima) dokazuje da je crtež još uvek moguć kao samostalna likovna disciplina. Dokazuje isto tako da je crtež moguć u više "stanja", ne samo u onom linearnom, površinskom, kao u vremenima podela. Tako je ova izložba pomirila dva oprečna gledišta, dve naizgled nepomirljive opcije, jednomedijsku, onu klasičnu, i multimedijisku, onu recentnu.

U onu prvu dolazi dobar deo učesnika izložbe. Prema azbučnom redosledu ova grupacija počinje Đorđem Arnautom i njegovim krupnim planom "realističkog" lika s naočarima (autoportret), a nastavlja Milanom Blanušom, crtežom "Die Revolution" (umesto u katalogu snimljenog, svakako ilustrativnijeg za koncept i elaboraciju ovog znanog crtača). Grafičar Slobodan Bojović sa stotinak istih, sićušnih ljudskih figura koje se ponavljaju u različitim

pozicijama, (poput Endi Vorhola) razvija svoju naraciju. Vajar Nikola Vukosavljević lavirungom na temu riba promišlja u snažnim kontrastima, dualitetu koji je inače stran postmoderni koja propagira jednost, ma koliko bila habermasovski raspršena. Hani Goldhart u boji definiše jedan svoj doživljaj prostora a Dragan Momirov sintetiše površinu u znak, simbol. Kao da su na sličnim pozicijama promišljanja Mihailo Mlinar i Savo Peković, iako vizuelno nisu identični. Goran Rakić nastavlja svoj nešto manje jasan izraz ali dosledan "dečijem" pogledu.

Iskra Bravo i Slobodan Roksandić čine onu drugu grupu, koja je pomerila granice medija, koja razmišlja u materijalu i u trećoj dimenziji. Možda je ta, treća dimenzija manjeg značaja u delu Iskre Bravo i njenim aligatorima od kaširanog novinskog papira, ali je svakako vrlo bitna u konceptu Roksandića, koji će pored crteža koji je nosilac koncepta (čije su linije "pojačane" grančicama, prirodnim materijalom), postaviti klasičan crtež ("kopi-ju" onog većeg) u trodimenzionalnoj staklenoj vitrini, nastavljajući tako svoju tezu o klasičnom, tradicionalnom, i recentnom.

Negde između ove dve koncepcije crteža je svitak Željke Momirov sa desetak vajarkinih urbanih predela koji se nastavljaju jedan na drugog od plafona do poda galerije.

Autori izložbe koja je imenovana kao "Crtež – pogled – stav II", su Đorđe Arnaut i Savo Peković. Arnaut je u kataloškom tekstu sofisticirano obrazložio svoje viđenje crteža.